

Maria Kycler

Konferencja "Bibliotekarze w służbie człowieka i książki", Katowice, 17 maja 2014 r.

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy nr 2, 193-196

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KONFERENCJA

„BIBLIOTEKARZE W SŁUŻBIE CZŁOWIEKA I KSIĄŻKI”

KATOWICE, 17 MAJA 2014 R.

Ogólnopolska konferencja „Bibliotekarze w służbie człowieka i książki” – XXXI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy ZO w Katowicach (SBSW) odbyła się 17 maja 2014 r. na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Konferencję przygotowała Biblioteka Teologiczna UŚ w Katowicach we współpracy z Biblioteką Śląską, Duszpasterstwem Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, Federacją Bibliotek Kościelnych FIDES oraz SBSW. Okazję do spotkania teoretyków i praktyków bibliotekarstwa oraz doktorantów i studentów stanowiły obchody 15-lecia Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej¹. W wydarzeniu uczestniczyli pracownicy śląskich bibliotek akademickich, publicznych, szkolnych i pedagogicznych, ale także bibliotekarze spoza regionu, m.in. z Gdańska.

Celem konferencji była dyskusja nad zawodem bibliotekarza. Zadania pracowników bibliotek przedstawiano w kontekście ich służebnej roli wobec czytelników oraz odpowiedzialności za powierzone dziedzictwo kultury i nauki. Przedmiotem rozważań była również integracja społeczno-zawodowa bibliotekarzy, którzy w ramach duszpasterstwa specjalnego pogłębiają swą formację intelektualną.

Przybyłych gości powitała dr Bogumiła Warząchowska – kierownik Biblioteki Teologicznej. Spotkanie otworzył ks. dr hab. Antoni Bartoszek, dziekan Wydziału Teologicznego UŚ. Wyraził on uznanie dla organizatorów za podjęcie tematu wspomagająco-usługowej roli bibliotekarzy we współczesnym społeczeństwie, a także uznał za godne uwagi i zasługujące na

¹ Duszpasterstwo Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej powołano w 1999 r. z inicjatywy ZO SBP w Katowicach.

uznanie zaangażowanie pracowników bibliotek w macierzystych placówkach – podkreślił ich otwartość na potrzeby użytkowników, służenie wiedzą i kompetencjami. W imieniu dyrektora Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej prof. dr hab. Dariusza Pawelca głos zabrała mgr Małgorzata Waga, zastępca dyrektora Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego, która podkreśliła potrzebę integracji środowiska bibliotekarzy, a nawiązując to tytułu konferencji, odniosła się do ich wielowiekowego, aczkolwiek podlegającego stałym przeobrażeniom, posłannictwa.

Moderowanie dalszej części obrad powierzono mgr Bożenie Szczykale – pracownicy Biblioteki Śląskiej w Katowicach a jednocześnie koordynatorce Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej. B. Szczykała przypomniała okoliczności utworzenia Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, jego piętnastoletnią działalność, doroczne spotkania oraz pielgrzymki środowiskowe na Jasną Górę.

Obrady rozpoczęło wystąpienie ks. prof. dr hab. Jana Góreckiego (Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) poświęcone *Zjawisku pielgrzymek na Śląsku w ujęciu historycznym i pastoralnym*. Prelegent przedstawił historię miejsc kultu, do których od wieków pielgrzymują Ślązacy – Piekary Śląskie, Jasną Górę, Górę św. Anny, Wambierzyce i Kalwarię Zebrzydowską. Mówca podkreślił znaczenie pielgrzymek w życiu jednostek i całych grup społecznych, a także wskazał motywacje pielgrzymowania, przeżycia im towarzyszące oraz duchowe skutki peregrynacji. Analizując ruch pielgrzymkowy od czasów biblijnych aż po współczesne, zwrócił uwagę na uwarunkowania polityczne, społeczne i gospodarcze, które wyznaczały jego kierunek i nasilenie. Podkreślił wpływ roku liturgicznego na czas i miejsce pielgrzymowania.

Ks. dr Henryk Olszar (Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) był autorem referatu *Współczesne duszpasterstwo specjalistyczne w Archidiecezji Katowickiej*. W wystąpieniu poruszył temat zaangażowania osób świeckich w pracę przykościelnych grup zawodowo-społecznych i wspólnot modlitewnych. W oparciu o literaturę przedmiotu i wyniki badań prelegent zasygnalizował aktywność 19 katolickich ruchów i wspólnot modlitewnych oraz 18 stowarzyszeń religijnych działających w archidiecezji katowickiej. Przywołując wypowiedzi Jana Pawła II oraz Benedykta XVI dotyczące duszpasterstwa specjalistycznego i zawodowego, podkreślił znaczenie myślenia i działania laikatu w duchu chrześcijańskim. Jako opiekun Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej zwrócił uwagę na konsolidację tej grupy społeczno-zawodowej. Zdaniem H. Olszara doskonalenie pracy oraz silna integracja pracowników bibliotek akademickich, publicznych, pedagogicznych i szkolnych dokonuje się poprzez wspólne zwiedzanie bibliotek, pielgrzymowanie do miejsc związanych ze św. Wawrzyńcem (patronem bibliotekarzy), uczestnictwo w obrzędach religijnych.

Kolejny referent, prof. dr hab. Leonard Ogierman (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) podjął temat zabezpieczenia zbiorów i zachowania dziedzictwa kulturowego. W wystąpieniu *Ochrona kościelnych dóbr kultury. Renowacja i konserwacja na przykładzie wybranych księgozbiorów* zdefiniował pojęcie bibliotek kościelnych i przypomniał, że większość polskich kolekcji inkunabułów i starodruków pochodzi z księżnic kościelnych i klasztornych. Wskazał Ośrodek Archiwów Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL w Lublinie oraz Federację Bibliotek Kościelnych FIDES jako wiodące instytucje prowadzące badania z zakresu ochrony kościelnych dóbr kultury. Rezultaty tych badań (najczęściej w postaci katalogów rękopisów i inkunabułów, dokumentujących całe zbiory oraz zawierających opisy pojedynczych, szczególnie cennych jednostek) zamieszczone są w periodykach bibliologicznych i historycznych, np. w czasopismach „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”. L. Ogierman, na przykładzie Biblioteki Ojców Paulinów na Skalce w Krakowie, zaprezentował prace renowacyjne i konserwatorskie zespołu muzealno-bibliotecznego. Podkreślił, że skałeczna księżnica jest jedyną biblioteką klasztorną w Polsce, całkowicie zrekonstruowaną według wzorca barokowego. W oparciu o dokumentację fotograficzną zaprezentował obiekty poddane konserwacji – wyposażenie biblioteczne oraz pięć starodruków, wytypowanych do stałej ekspozycji muzealnej. Były to: Wilhelma Duranta *Rationale divinorum officiorum*, wytłoczone w Strasburgu w oficynie Adolfa Ruscha około 1464 r., druga część fundamentalnej *Summa theologica* Antoniego Florentyńczyka, wydana w Bazylei przez Michała Wensslera w 1485 r., *Decretales* papieża Grzegorza IX, wytłoczone w Paryżu w oficynie Thielmanna Kervera w 1511 r., mszał pauliński, z weneckiej oficyny Luca-Antonia Giunty z roku 1514 oraz *Atlas sive Cosmographicae* Gerarda Mercatora wydany w Amsterdamie w 1592 r.

Jako ostatnia wystąpiła dr Weronika Pawłowicz (Biblioteka Śląska w Katowicach). W referacie *Dziedzictwo kulturowe Kościoła w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej* przypomniała ideę tworzenia repozytoriów cyfrowych w Polsce oraz omówiła powstanie (2006), rozwój i misję Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Charakteryzując kolekcje liczące już ponad 94 tysiące jednostek zasobu ŚBC, uwagę słuchaczy skierowała na zbiór *Miscellaneów*, gdzie w zakładce „Religijne” zebrano 7285 prac. Prelegentka zaprezentowała najcenniejsze spośród nich – starodruczne edycje Biblii, ksiąg liturgicznych, kancjonałów i modlitewników. Za szczególnie interesujący uznała piętnastowieczny modlitewnik księżnej Elżbiety Lukrecji. Ponadto omówiła liczne wydania katechizmów oraz literatury podróźniczej i pielgrzymkowej. W. Pawłowicz wskazała cenne – z punktu widzenia badaczy historii kościoła katolickiego na Śląsku – materiały źródłowe i archiwalne: monografie parafii, wydawnictwa okolicznościowe upamiętniające wydarzenia religijne i jubileusze kościelne, prace dokumentujące działalność katechetyczną, duszpasterską

ale także literacką i naukową śląskich duchownych. Podkreśliła wartość poznawczą czasopism i kalendarzy oraz druków ulotnych i materiałów ikonograficznych. Jako przykłady upowszechniania dziedzictwa kulturowego innych wyznań przedstawiła zebrane w ŚBC edycje Biblii w przekładzie Martina Lutra oraz wydania innych druków protestanckich, judaica, a także świętych ksiąg Koranu.

Kończącym punktem konferencji była prezentacja książki *Duszpasterstwo Bibliotekarzy. W służbie człowieka i książki* wydanej pod redakcją Jana Malickiego, Henryka Olszara i Bogumiły Warząchowskiej, a opatrzonej przedmową Damiana Zimonia, arcybiskupa seniora archidiecezji katowickiej. W promocji publikacji wzięli udział ks. H. Olszar, B. Warząchowska oraz ks. dr Maciej Kwiecień, duszpasterz bibliotekarzy archidiecezji gdańskiej. Omówiono genezę i cel powstania książki oraz jej wartość dokumentacyjną i źródłową (dokumenty, homilie, kazania, artykuły opublikowane w czasopismach i pracach zbiorowych). Na zakończenie obrad wszyscy uczestnicy zostali obdarowani pamiątkowym egzemplarzem wydawnictwa.

Dopełnieniem spotkania była możliwość zwiedzenia Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej oraz udział w „Nocy Muzeów” w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego.